

Lwowska Naukowa Biblioteka im. W. Stefanyka NAN Ukrainy. Oddział Rękopisów.
Zespół (fond) 58.

PAPIERY JANA KARŁOWICZA

168/2. Korespondencja Jana Karłowicza. List od Michała Falińskiego 1874.

STRONY NIEZAPISANE NIE ZOSTAŁY ZDIGITALIZOWANE

Wilno dnia 24 Grudnia 1870 roku

3496

3496

Wielmożny Panie

Z prawdziwą przyjemnością postaram się wszystkie żądane szczegóły jak najdokładniej udzielić, nie przyrzekam ich jednak wkrótce, jak w końcu miesiąca stycznia, gdyż wane te szczegóły w biurze Towarzystwa w ogólnie statystycznym są prowadzone i nie prędzej jak w tym czasie rok zakonńczony zostanie i wytry wykazane będą. — Obawiam się tylko niektóre wiadomości ogólnych i niektórych na nie uwarunkowanych, wytry te są w dosyć blizkim przybliżeniu. —

Rozporządzenie Okręgowości Warszawskiej Towarzystwa w sprawie stanów tu prawie epoki w ubezpieczeniach rolnych. — Poprzednio operujące Agencje innych rosyjskich Towarzystw, nie umierały zupełnie uwagi na tę kategorię ubezpieczeń, a ograniczały się na przyjmowanie ubezpieczeń fabryk, nie ruchomości i ruchomości po miastach. — Błąd to był wielki. — W kraju przeważnie rolniczym, produkcja rolna, stanowiąca główne jego bogactwo, ze strony Instytucyj ekonomicznych większej uwagi i uwzględnienia wymagała. —

Obligacje zamieszkania Agentów, nie odpowiedni może ich wybór, anacny koszt ich sprowadzenia, wygórowana opłata, która do 25% od budynków drewnianych miernie krytych poprzednio dochodziła, mało pojęta potrzeba, wreszcie żądanie się w rozmaitych miejscowościach tysięcy narzekania na różne kwestyje i wywyższania, a często precyzyjnie fantazyjne i bez zasadne niekiedy. Towarzystwo brając za cel przyjmowanie ubezpieczeń i regulowanie strat obudowały nieufność i nie przychylny się do rozszerzenia ubezpieczeń rolnych; tak że przed kilku jiszczkami laty ubezpieczenie na wsi do wyjątku prawie należało. —

Warszawskie Towarzystwo rozpoczynając swoją działalność, przyjęło główną swoją uwagę na ubezpieczenia miejskie, ustanowiło prawie w każdym powiecie Agentury, powierzając takowe ludziom wprawdzie mniej fachowym i ^{mniej} zrozumiemy, ale z grona miejscowych Właścicieli wybranym, obniżając opłatę do normy w niektórych razach niższej niż ta, jaka się w Królestwie Polskiem i zagranicą praktykuje. Dążyło na wyłączenie z ubezpieczeń fundamenta a nawet całkowicie sciany murosane, które najwięcej pozay regulowania strat kwestyje powodowały, gwarantowało ubezpieczonym zupełność obłożenia strat i wyptak przed wybór na Sędziów polubownych w razie sporu, osoby pomściwem ~~okazywały~~ się ^e zadowolonymi. —

Wszystkie te obowiązki: pomaxne traktowanie interesu, szybkość
 w ich załatwianiu, w jaszce większa akuratność w regulowaniu
 sanda, statuse i jednorodność obliżeń. (podług twory, druciem ogłaszanych)
 obliżeń w publiczności, praxymycazionej, do targowannia się ufność, wreszcie
 być może ocenienie naszych wzorcych, dobrych chęci i w nich których
 miejscowościach szymy wspótudział kuratorów praxycywny się w porzecznu
 roku jednego do rozminięcia interesu, nad skalę, porzeczajajęcy do tych-
 czasony działaniach wszystkich razem Towarzystw. —

Rzymność organizacyi naszego Towarzystwa na Litwie rozpozeta
 się w miesiącu Lipcu roku zesatego, Biuro nasi Generalnej Agen-
 tury otwarte zostało 1 Października. — pierwsze ubezpieczenie przy-
 jęte było 15 Października; lecz rozmij do 1 Stycznia mało się po-
 sunęło; przez te trzy miesiące pobrano składek walednie 2933 rs.

Od 1 Stycznia 1874 roku ruch ubezpieczeń w naszym Towarzystwie
 zaczął się wzrastać, i po dacie dzisiejszej w G. Gubernijach Litewskich, Białoruskich,
 Zowarto ubezpieczeń 3400 nasum: blisko 9,000,000. zwaładny rs. 86,000. —

Z tych reasurancymow w
 Towarzystwach zagranicznych
 Galicyjskich, Austryjskich
 Niemieckich, Francuzskich i

Angielskich, ubezpieczeń 2,800. —	"	— 4,900,000. —	"	— 53,000.	
Na udział Tow. Wzajem. polsk. 3,400	—	"	— 4,100,000. —	"	— 33,000.

Z ogólnej tej cyfry pobranymy składek rs. 86,000, pozaypoda na

ubezpieczenia miejskie uczoło w: 60,000. przy systemie 6,000, a 22,000
na ubezpieczenia po miastach. -

Ubezpieczenia miejskie zamierzone były głównie na nieruchomości i wadonie 1/6 części dyocyta ubezpieczeń ruchomości, inwentarzy
żywych i martwych oraz roszczeni. -

W miastach obywateli ubezpieczenia ruchomości był niezadowolony, docho-
dzi on 1/4 części, kategoria tych ubezpieczeń nie odpowiednio przewidy-
wały ^{rolny} dyocyta ~~nie~~ już do powodu ostrożności, już z Doświadczenia nie
bardzo tem ubezpieczeniu chętni, jeżeli nie stawali się o ich przy-
knie, to przynajmniej nie robili w przyjęciu trudności lub zgola
w przyjmowaniu nie odmawiali. -

Nie jestem obecnie w możności podania W. Państwu przybliżonej
cyfry ubezpieczeń rolnych w pojedynczych Guberniach zamiatych,
a danych jednak jakie posiadają, rozmiar ubezpieczeń rolnych w
Guberniach takie w następującym porządku, Grodzieńska, Min-
ska, Mohylewska, Wileńska i część Wileńskiej, do najgorszych
należą Gub: Kowieńska i Inflandy. -

Wytkomowanie tej nie proporcjonalności w rozmiarze ubezpie-
czeń w rozmaitych miejscowościach jest bardzo dla mnie
mownem, nie mogę jednak w pełni objaśnić tego przyzwo-
czy zabrać to od wielkości majątków, czy innych warunków,
różnych potrzeb ubezpieczenia majątków, czy też w przyzwo-
czy

usprawnienia miejscowości mniej konserwatywnego przy dom-
nych urządzeniach, czy też w ruszce inne przyozycy lub podobnie
odstrzegają obywateli tych miejscowości od nowego Tomarzystwa
i do sankcjonu innych Tomarzystw saktumają. —

Przemój ubezpieczenia w różnych miejscowościach zależy
bardzo od indywidualności miejscowych reprezentantów Tomar-
zystwa t.j. Agentów tak np. w parcie Lixkim ubezpiecze-
nie jest dosyć rozminęte gdy w Ossimianskim parcie żadnego
nie ma, pt. Striscianski, Dyzmianski także nie dobre się przed-
stawia. —

Najmniejszy stosunek ubezpieczających się majątków jest
średniej wielkości do samoźnych jednowa lub przexorniejszych nieo-
wtascieci należących. —

Majątki wielkie, bądź one w własnej administracji, bądź w
dierżawach dostające, stosunkowo nie wiele się ubezpieczają; —
Wtascieci ich objaśniają się że nie mają racjonalu potrzebi wiel-
kich opłat i uważają, że lepiej jest raz upłacić się jak er roz-
ny wnosić podatki; być może że to jest ich prawdziwe
przekonanie, powołują zaś ^{one} w nieradomości ^{tylko} rzeczywistego
stanu rzeczy. — W takich majątkach pospółnie w nietażie
będących, pojedynce choć exste strony bez kontroli i zapo-
sąwania ich tylko zapomniane zostają, są więc w nierado-

mości strach rzeczywistych, dopóki jednorazowa wieka ofera
przenonania tego nie amieni. —

Osobnicy majątki w Prusach, sądzi, że są zupełnie za-
bezpieczeni odpowiedniaścią kontraktów Pruszców, i odda-
ją rękę w Prusach o prywatnie majątku lub bankructwa
Pruskiej nie obawia. —

Też żaden chwały ^{największy} majątek nie jest dość anocnym aby
ryzyko ubezpieczenia całkowicie na siebie bez strachu przycisnąć
był wskazać, aże nam przynajmniej najbogobytniejszy właściciel
ziemski jakim jest skarł powiatu, który i swój budynek
ubezpieca i Pruszców innych do ubezpieczenia nie tylko
budowli ale ruchomości, i wreszcie przymusza. —

Bardzo pomyślnie pod tym względem przynajmniej przedsta-
wia nam nowo w 1871 roku organizowana Instytucja Wła-
dymych Ubezpieczeń w Królestwie Polskim. —

Przednio przez rok przesłało 30 Instytucja ta obejmowała
Tęże i solidarnie kraj cały i przyjmowała do ubezpiece-
nia w całkowitej najniższej nawet wartości zabudowania,
fabryki i wszelkie ruchomości. — W roku 1870 Instytucja ta,
cały kraj, i wszystkie kategorie ubezpieczeń obejmująca, wri-
nęła została, utworzone natomiast ubezpieczenie pojedynczych
Gubernij dla jednej tylko kategorii ubezpieczeń przyjmujących nie
ruchomości; pomimo całej ostrożności, skutkiem której obwie

nie przyjmują do ubezpieczenia wyższej summy w całym
 półroczu nad 5,000 rs. pomimo podwyższonej premii bo
 przeszło o 20% więcej. Sytuacja w Guberniach t. j. Kobińska i
 Wolszkańska pokryty same straty, pobromy, premie, wraz z
 dodatkowym poborem 25% dla innych zaś Gubernii premia
 ta wraz z dodatkami promnym nie wystarczają i w
 porównaniu lat 3. niekiedy się corocznie byli zmuszeni do
 pożyczek z rezerw innych Gubernii w których straty nie
 były tak znaczne. —

Drobniejsi właściciele i właścianie, wyższy procentowy
 i bardziej rozbiorczy umiejętności rydów, nie ubezpie-
 czają się wcale. —

Koszta administracyjne Generalnej Agencji, jako wy-
 nagrodzenie Agentów, patenta, koszty powstania, Druki ogła-
 szenia, czynności techniczne, utrzymanie biura Generalnej Agen-
 tury (nie licząc umarzających się kosztów pierniastkowego urzą-
 dzenia i organizacji wynoszą około 17 1/2% składki, przy więk-
 szym wzmrogi kosztu się wypadłyby stosunkowo mniejsze. —

W roku bieżącym Generalna Agencja dotknięta była
 25 pożyczkami ze stratą ogólną rs. 28,000, z tych wyższy
 2 nie wielkich w bi. Grudniu miesiącu adawonych, wszystkie już
 bez najmniejszego sporu uregulowane zostały. —

Udział w tych stratach przypada na Towarzystwa

Warszawskie około 20,000 rs: na Towarzystwo reasekuracyjne
70000 rs. — Nie proporcjonalny ten udział strat do udziału
Towarzystwa Warszawskiego i Towarzystw reasekuracyjnych
pochodzi z przyczyny, że straty dotykały ~~się~~ w większej części
kategorję ubezpieczeń ~~z~~ statyj lub wcale nie reasekurowanych,
w ubezpieczeniach zaś większych i przemysłowych silniej reaseku-
rowanych strat obecnie nie było. —

Półnica cyfr przychodu i rozchodu nie ukazuje rzeczywistego
rezultatu, i ten przedstawia się nieco gorzej jeżeli weźmiemy pod
uwagę, że największa część ubezpieczeń zawartą została w dru-
gim półroczu; odpowiedzialność więc Towarzystwa leży na nich
aż do ich expiracji i obciążać może w roku 1875 nie jednym
jeszcze wypadkiem. —

Działalność Warszawskiego Towarzystwa amusia innem do więk-
szej energii i usiłowań dla rolnictwa — zarządzając w części tym
przyczynom, ubezpieczenie po wiecach w roku bieżącym silnie rozwi-
jając się zawzięto według niektórych warunków, przypuszczać można,
że ogół premii we wszystkich Towarzystwach w roku bieżącym
z ubezpieczeń rolnych na Litwie osiągnie: dochodzi do 20,000 rs.
Czeste trudności pochodzące z ni pewie jasnego pojęcia zasad ubez-
pieczenia, a nieraz niechęć, jaką zarządca konkurencyja obciąża
nu nam wstępuje, nie rozważają miś bynajmniej; —

Dybni rozmiej naszego Towarzystwa w pierwszym roku
 jego Działalności, pozwalają mi mieć nadzieję, że dykt oce-
 ni chęci nasze i użyteczność, że pozuje ortasną, smą korzyść
 w solidaryzowaniu się z interesami jednego nie risku
 Towarzystwa, i jeżeli udział ten ogólnego zaufania podnie-
 na korzyść Wzajemnego Towarzystwa w tenraz Toma-
 rystwa będzie w możności dotrymania obietnicy Danij Tu-
 ratorom Smaim, że w miarę warunków ubezpieczeń i zysków,
 stopniowo sntadkę ubniżać, to jest, wraz dogodniejsze warun-
 ki ubezpieczonym przedstawiać będzie. —

W tej namak myśli robitem projekt zrobienia z ogółem
 wiejskiego Obywatelstwa drugo letniego układu mającego na
 celu potężenia korzyści i Gwarancji Towarzystwa Odcyjnego
 w Wzajemności. — Układ taki miał właśnie Dotykać bmes-
 ty zysków, w których Towarzystwo zastrzegając sobie pewien
 tyłko procent, jako przyrost, od smego gwarancyjnego ka-
 pitału i ryzyko jakie ponosi, cała xreszta przemysłowa
 zysków obróconą być miała na stosunkome ubniżenie ka-
 rufy w latach następnych. — Brak jednak solidarniej
 łączności w obywatelstwie kufjżem a jeszcze więcej
 brak prawdziwej i rzeczywistej ich reprezentacji uniemo-
 żebnia przyprowadzeniu obecnie do skutku tego projektu.

Być może że zbyt cznie urągami mojemu i poglądom
nie raczymskemi wyfram, a petyndem wdniejszą korespondencją
Cyfry jednak podane są zbyt skąpe, aby nie w tajemniczo-
ściu sprzymierzone z wch wridski wyprawać można było,
sędzitem proto, że ^{jakto} posmiejając się temu specyjalnie, orakły
mająć sam całą nie i kierunek interesu. w smajem regu
& wiele okolicności wiadome mi lub lepiej adcaute przemyśle
być mogły. - Polcając się łaskawej pamięci W. Pana
pozostaje z należnem uszanowaniem W. Pana uwizony stuga.

Mich. Lutenski

3496
3496

Wykaz Statystyczny

3496

Dochodów a ubezpieczeń wraz z porównaniem strat a pogorzeł na pośrednictwem
 „Główniej Agencji Wilno” za czas od dnia 1° stycznia 1874 potencie czas 1875 r.

	Ubezpieczenia w Ogóle				Udział Warszawsk. Towarzystw			Udział Towarz. Reasurur			na 100 ubezpieczeń pogorzeł i pogorzeł	na 100 ubezpieczeń pogorzeł i pogorzeł	Straty a pogorzeł												
	Klasic	Summa	Składka		Klasic	Summa	w Składce	Klasic	Summa	w Składce				w Ogóle	na 100 ubezpieczeń pogorzeł i pogorzeł	Udział Warszawsk. Towarzystw		na 100 ubezpieczeń pogorzeł i pogorzeł	Udział Towarz. Reasurur		na 100 ubezpieczeń pogorzeł i pogorzeł				
			Publ.	Kop.												Publ.	Kop.		Publ.	Kop.		Publ.	Kop.		
A. Ruchomości domowe	157.	264,349.	2311.	46.	157.	194,798.	1598.	17.	76.	69,551.	713.	29.	50.	30,78.	9.	5,73.	6,787.	43.	293,70.	5118.	21.	320,29.	1664.	22.	234,11.
B. Towary	91.	482,505.	4036.	64.	91.	270,402.	1961.	56.	45.	212,103.	2075.	08.	50.	57,42.	1.	1,10.	3,579.	38.	87,10.	3,519.	38.	179,46.	"	"	"
C. Ruchomości przemysłowe	3.	2,0300.	98.	12.	3.	5665.	41.	95.	3.	14,635.	56.	17.	100.	57,25.	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
D. Nieruchomości przemysłowe	22.	585,615.	5967.	94.	22.	111891.	1140.	32.	22.	473,724.	4827.	62.	100.	89,90.	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
E. Nieruchomości miejskie	1380.	2,072,734.	15,498.	05.	1380.	1,068,872.	6,506.	84.	1067.	1,010,862.	8,991.	21.	77.	56,88.	6.	0,43.	5,165.	40.	33,33.	4,287.	24.	6,588.	878.	16.	9,76.
F. Ruchomości rolne	185.	750,259.	6,503.	38.	185.	320,642.	2,156.	48.	144.	429,677.	4,346.	90.	78.	66,98.	1.	0,54.	2,229.	27.	34,28.	1,488.	53.	62,04.	740.	74.	17,04.
G. Nieruchomości rolne	1202.	4,164,104.	42,115.	94.	1202.	2,625,377.	22,077.	62.	627.	1,538,727.	19,198.	32.	53.	45,50.	7.	0,58.	8,497.	95.	20,17.	6,258.	70.	27,31.	2,239.	25.	11,66.
<u>Razem</u>	3040.	8,346,866.	76,531.	53.	3040.	4,597,647.	36,322.	94.	1984.	3,749,219.	40,208.	59.	65,2.	52,54.	24.	0,72.	26,199.	43.	34,23.	2,0672.	06.	56,91.	5,527.	37.	13,75.

Skanowanie i opracowanie graficzne na CD-ROM :

ul. Krzemowa 1

62-002 Suchy Las

www.digital-center.pl

biuro@digital-center.pl

tel./fax (0-61) 665 82 72

tel./fax (0-61) 665 82 82

Wszelkie prawa producenta i właściciela zastrzeżone.

Kopiowanie, wypożyczenie, oraz publiczne odtwarzanie w całości lub we fragmentach zabronione.

All rights reserved. Unauthorized copying, reproduction, lending, public performance and broadcasting of the whole or fragments prohibited.